

Dokonały i niedokonały rynek pracy

W zależności od stopnia wyrównania się ceny wyróżniamy rynek pracy (dokonały i niedokonały), który w sposób przejrzysty scharakteryzowali min. A. Jabłońska i T. Obrębski.

Model rynku doskonałego jest pewną idealizacją kapitalizmu wolnokonkurencyjnego, na której istnieje stan **doskonałej konkurencji** między pracodawcami a pracownikami oraz osobami szukającymi pracy. Doskonała konkurencja oznacza, że pracownicy reprezentujący popyt oraz osoby poszukujące pracy, które wyrażają podaż nie są poddawane działaniom dyskryminacyjnym, o których mowa w rozdziale 4. Istnieje wystarczająca liczba pracodawców, aby wchłonąć pojawiającą się podaż pracowników, a żaden pracodawca nie jest w stanie kształtować warunków na rynku.

Podobnie zresztą ze strony poszukujących pracy nie są stosowane żadne strony nacisku na pracodawców, aby stosować płace siły roboczej na poziomie, który uniemożliwia pracodawcom osiągnięcie dochodów.

Kolejnym z elementów rynku doskonałego jest rynek **doskonale przejrzysty**, co oznacza, że pracodawcom znane są dokładnie informacje o wielkości, strukturze kwalifikacyjno-zawodowej i dynamice podaży siły roboczej, a poszukujący pracy są dobrze zorientowani w wymaganiach dotyczących pracy, poziomie i dynamice płac oraz produktywności pracy.

Siła robocza na rynku pracy jest **doskonale mobilna** wtedy, gdy elastyczność jej podaży jest wysoka i umożliwia zaspokojenie każdego popytu, jaki pojawi się na rynku pracy.

Siła robocza spełnia też warunek jednolitości dotyczących społecznego standardu kwalifikacji, dyscypliny intensywności i woli pracy, co gwarantuje wysoką elastyczność substytucji,

czyli zastępowania jednych pracowników innymi umożliwia wymaganą komplementarność wykonywania pracy.

W teorii doskonałego rynku pracy możemy jeszcze wyróżnić cenę siły roboczej tj. **płaca jest jednolita** na całym rynku pracy, czyli koszty dojazdów do pracy nie różnicują płac, a system ekonomiczny, w którym funkcjonuje rynek pracy jest samowystarczalny i izolowany.

Formą przeciwną do rynku doskonałego jest model **niedoskonałego rynku** pracy, który odznacza się min:

1) Zbiorowością pracodawców, która nie jest jednolita, są to, bowiem prywatni przedsiębiorcy niezmonopolizowani sektora gospodarki, przedsiębiorcy sektora drobnotowarowego, monopoliści krajowi i ponadnarodowi.

Warunki pracy a zwłaszcza cena siły roboczej w tych sektorach są różne i możliwości wpływania na rynek pracy tj. kształtowania popytu na siłę roboczą jest bardzo zróżnicowane. Z punktu widzenia pracodawców ma miejsce segmentacja rynku pracy, co powoduje, że jest on w określonym stopniu niejednolity i zdeintegrowany

2) Zbiorowość siły roboczej jest również niejednolita i obejmuje robotników niewykwalifikowanych, wykwalifikowanych, pracowników umysłowych specjalistów, kadre kierowniczą. Rynki pracy z punktu widzenia podaży określonych grup siły roboczej, wyodrębnionych ze względu na kwalifikacje są względnie izolowane. Przejście ich z rynku pracowników niewykwalifikowanych na rynek siły roboczej wykwalifikowanej jest niemożliwe bez uprzedniego nakładu inwestycyjnego na zdobycie nowych kwalifikacji.

Zróżnicowanie kwalifikacji siły roboczej powoduje różne preferencje zatrudnienia ze strony pracodawców. Najbardziej niestabilne jest zatrudnienie robotników niewykwalifikowanych.

Redukcja pracowników kwalifikowanych powoduje bardzo duże

koszty i dlatego jest z reguły łagodniejsza i dokonywana w ostateczności.

Istotnym elementem w konkurencji z pracodawcami są organizacje pracowników-związki zawodowe. Są one siłą zdolną ograniczać masową redukcję, ustalać instytucję płacy gwarantowanej, negocjować podwyżki płac czy zawierać umowy zbiorowe.

W przypadku, gdy negocjacje między związkami zawodowymi a związkami pracowników załamują się wówczas nie dochodzi do wspólnych uzgodnień a funkcje arbitrażowe i interwencyjne pełni państwo. Zakres tych funkcji zależy od realizowanej koncepcji sterowania polityką gospodarczą i stopnia zaangażowania państwa w ingerowanie w sprawy gospodarcze i społeczne.

3) Nowoczesna infrastruktura rynku pracy obejmująca administrację państwowych służ zatrudnienia wyposażonych w nowoczesną aparaturę informatyczną i dysponująca pełnym zestawem danych o wielkości, strukturze dynamice popytu oraz podaży siły roboczej- nie eliminuje zatorów w przebiegu informacji, odmiennych preferencji pracodawców i poszukujących pracy, które uniemożliwiają zupełne zastosowanie podaży do popytu siły roboczej. Jest to wynik niepełnej, niedoskonałej mobilności siły roboczej ograniczonej i zróżnicowanej cenowej elastyczności podaży pracy oraz zmiennego w czasie i innego od przewidywanego popytu na pracę ze strony pracodawców.

Wielkość czynników wpływających na popyt i podaż siły roboczej powoduje, iż z reguły trudno je idealnie dostosować i zapewnić pełne wykorzystanie zasobów siły roboczej.

W tej sytuacji nieodłączną cechą gospodarki rynkowej jest występowanie zjawiska bezrobocia, którego skutkami i zmniejszeniem zajmuje się władza państwowa.

Także cena siły roboczej jest w poszczególnych segmentach rynku zróżnicowana, bo segmenty te różnią się charakterem konkurencji, sytuacją ekonomiczną pracodawców, stopniem

integracji, siłą społeczną związków zawodowych, zakresem i charakterem prawnym norm ochrony pracowników.

System ekonomiczny, w którym funkcjonuje rynek pracy, nie zawsze jest samowystarczalny w dziedzinie popytu na siłę roboczą, a tym bardziej nie jest izolowany. Masowe są zjawiska emigracji i imigracji siły roboczej, z czym wiąże się np. proces drenażu mózgów, tj. przyciągania siły roboczej najwyższej kwalifikowanej z krajów biednych do bogatych, a także występowania tzw. "czarnych rynków pracy", czyli podejmowanie przez emigrantów pracy nielegalnej, tj. zabronione przez ustawodawstwa poszczególnych krajów.

Rzeczywisty rynek pracy, mimo swych ułomności odgrywa ważną rolę, ponieważ ujawnia popyt i podaż siły roboczej, jej ceny oraz rozmiary i strukturę bezrobocia.

Bibliografia:

Tadeusz Obrębki" Mikro i Makroekonomia-podstawowe problemy

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.